

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till Valnämnden

Datum:
2024-11-15

Diarienummer:
VLN-2024-00089

Handläggare:
Åsa Nilsson Bjervner, Annette Öqvist, Elenor Bergman

Uppföljning av internkontrollplan 2024 och internkontrollplan 2025 för valnämnden

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar

1. **att** godkänna uppföljningen av internkontrollplan 2024 enligt bilaga 1,
2. **att** godkänna internkontrollplan 2025 enligt bilaga 2, samt
3. **att** översända handlingen till kommunstyrelsen.

Ärendet

Valnämndens internkontrollplan syftar till att skapa en ändamålsenlig och effektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten samt att följa tillämpliga lagar, föreskrifter, policyer och riktlinjer.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Granskningen av nämndens internkontrollplan 2024 är genomförd med mindre anmärkning avseende två av fem kontrollmoment. Övriga kontrollmoment är granskade utan anmärkning.

Internkontrollplan 2025 beskriver vad som behöver omhändertas i planen utifrån prioriterade risker som framkommit i riskanalyserna och utifrån uppföljningen av internkontrollplanen för 2024. Kommunstyrelsen formulerade inför 2024 två obligatoriska kontrollmoment för samtliga nämnder och bolagsstyrelser att hantera i sina internkontrollplaner och utöver dessa innehåller internkontrollplanen för detta år

tre ytterligare kontrollmoment.

I internkontrollplanen för 2025 finns åtta kontrollmoment, varav tre obligatoriska för 2025. Samtliga fem kontrollmomenten för 2024 kvarstår i internkontrollplanen för 2025, tillsammans med de tre nya obligatoriska kontrollmomenten.

Ekonomiska konsekvenser

Internkontrollarbetet genomförs inom ramen för valnämndens budget för 2024.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 15 november 2024
- Bilaga 1, avrapportering av internkontrollplan för valnämnden december 2024
- Bilaga 2, internkontrollplan 2023 och analys enligt reglemente 2025

Kommunledningskontoret

Åsa Nilsson Bjervner
Kanslichef

Valnämnden

Rapport

Handläggare:

Åsa Nilsson Bjervner

Datum:

2024-11-15

Diarienummer:

VLN-2024-00089

Version/DokumentID:1

Avrapportering av internkontrollplan för 2024 För valnämnden

Innehåll

Arbetet med intern kontroll under året	3
Sammanfattning av planerade och genomförda granskningar	3
Redovisning av kontrollmoment.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Kontrollmomentet.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Genomförd kontroll	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Resultat av kontroll	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Åtgärder.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Bilagor	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Arbetet med intern kontroll under året

Valnämnden har tagit fram en internkontrollplan för den egna verksamheten. Arbetet har hanterats samordnat med övrig verksamhetsplanering. Internkontrollplanen är en viktig del av arbetet som har att göra med att åtgärda risker och det innehåller kontrollmoment av olika slag för att förebygga eller upptäcka brister.

Internkontrollplanen kan också användas för att kontrollera och utveckla det löpande arbetet med intern kontroll i verksamheten. Kanslichef, valsamordnare och processledare har genomfört riskidentifiering och riskanalys kopplad till uppdrag och verksamhet och sammanställt detta i ett riskregister. I riskanalysen har osäkerheter identifierats som behöver omhändertas i löpande verksamhet, i verksamhetsplan eller i internkontrollplan.

Riskhanteringen har gett ett underlag för vilka områden valnämnden behöver följa upp i en internkontrollplan för 2025. Internkontrollplanen för 2024 har följts upp och gett inspel till vad som ska kvarstå och inte kvarstå i internkontrollplanen för 2025.

Den största delen av den interna kontrollen är olika ordning- och redskapande åtgärder (kontrollmoment) som utförts i det dagliga arbetet, till exempel när verksamheten utvecklat och tillämpat rutiner, arbetssätt och processer.

Till stöd för nämndens arbete finns riktlinje för nämnders och bolagsstyrelsers planering, uppföljning och intern kontroll, riktlinje för riskhantering, rutin för riskhantering, mall för riskhanteringsrapport, mall för riskregister, vägledning för intern kontroll och stöd på Insidan.

När ett kontrollmoment visat på en brist har bristen åtgärdats. Valsamordnaren ansvarar för kontrollmomenten. De åtgärder som framkommit med anledning av granskningen av kontrollmoment omhändertas i det löpande arbetet under 2025 eller i internkontrollplanen för 2025.

Sammanfattning av granskningar

Tabell 1. Granskningar som genomförts till helårsbokslutet

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
1	Det råder oklarhet om vilken information som är viktig för verksamheten samt hur ansvaret för informationen uttrycks vilket leder till att risker inte identifieras och att skyddsåtgärder inte vidtas vilket i sin tur leder till störning eller avbrott i produktionen.	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att ansvaret för information följer verksamhetsansvaret och att informationstillgångar är inventerade.	Kontrollera att hanteringen av personuppgifter i verksamhetssystemet Kaskelot följer gällande lagstiftning kring personuppgifter.	<p>Konsekvensanalys del 1 av Kaskelot är genomförd och har pekat på att konsekvensanalys del 2 ska genomföras. Arbete med detta pågår och stäms av Informations- och cybersäkerhetsteamet.</p> <p>Permanent ansvarig utsedd för IH-plan och dataskyddsamordning. Arbete på börjad översyn av IH-plan till 2026. Ansvarar också för att granska att IH-planen följs i före-, under och efter val.</p> <p>Anmärkning: Kontrollmetod inte helt i linje med kontrollmoment. Otydligt vem som är ansvarig för informationen.</p> <p>Granskningen är genomförd med mindre anmärkning</p>	<p>Kontrollera att delegations- och arbetsordning uttrycker ett mandat och ansvar som stödjer en ändamålsenlig informationshantering.</p> <p>Kontrollmomentet kvarstår 2025.</p>

Postadress: Uppsala kommun, 753 75 Uppsala

Telefon: 018-727 00 00 (växel)

www.uppsala.se

2	Nödvändiga rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar saknas, är okända eller oprövade vilket gör att ett avbrott i informationsförsörjningen medför stora störningar i produktionen och svårigheter vid återgång till normal verksamhet.	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar är inventerat. Nödvändiga rutiner och planer är dokumenterade, kända och prövade.	Kontrollera att en riskanalys för att identifiera behov av och uppdatering av prioriterade rutiner och planer har genomförts	Riskanalys har genomförts löpande i samband med genomförande av val. Rutin och plan för hantering av avbrott i informationsförsörjning togs fram, samt att väsentlig information också fanns löpande uppdaterad i papperskopior under genomförande. Granskningen är genomförd utan anmärkning	Tillse att rutiner för avbrott i informationsförsörjningen finns med i planering för val 2026. Kontrollmomentet kvarstår 2025.
3	Upphandling eller inköp genomförs inte enligt gällande lagar eller avtal. Kommunen följer därmed inte LOU och begär avtalsbrott. Detta leder till att kommunen får färre anbud, sämre priser och kvalitet på upphandlade tjänster eller varor, samt tvingas betala skadestånd och tappar i förtroende hos både medborgare och leverantörer.	Kontroll av att lagen om offentlig upphandling (LOU) följs och inga otillåtna direktupphandlingar sker	Uppföljning av utbetalda upphandlingsskadeavgifter, genomförs kommungemensamt	Valkansliet har löpande dialog med Upphandling vid alla inköp som behöver göras med direktupphandling eller upphandling. Valkansliets samordnare har gått kommunens digitala utbildning i direktupphandling. Inga utbetalda upphandlingsskadeavgifter under 2024. Granskningen är genomförd utan anmärkning	Vid bildandet av 2026 års valkansli tillse att samtliga berörda har tillräckliga kunskaper i LOU, samt kommunens rutiner för inköp och upphandling. Kontrollmomentet kvarstår 2025.
4	Brister i finansiell kontroll kan leda till att räkenskaperna inte blir	Säkerställ att upprättad budget och prognos följs och säkerställ rättvisande räkenskaper för	Kontrollera att kostnader och intäkter så långt som möjligt belastar rätt period för att ge	Prognosunderlag lämnas löpande till controller för att kostnader och intäkter ska belasta rätt period med uppbokningar vid behov.	Utveckla ekonomirutiner för ökad finansiell kontroll vad gäller utfall mot budget, samt för att skapa bättre planeringsförutsättningar för kommande

	rättvisa och skada förtroendet för nämnden.	nämnden och verksamhetsansvariga.	rättvisande information om nämndens ekonomiska läge.	Granskningen är genomförd utan anmärkning	val. Kontrollmomentet kvarstår 2025.
5	Förekomst av oegentligheter leder till brister i måluppfyllelse, ekonomiska förluster och att medborgarna tappar i förtroende för kommunen.	Kontrollera kunskap hos nämndens politiker om regler för mutor, jäv och representation.	Följa upp att nämndens politiker genomfört webbutbildning inom mutor och jäv.	Nämndens ledamöter har uppmanats att gå utbildningen. Vid fråga till ledamöterna om utbildningen framgår att det kvarstår för några att ta del av den. Granskningen är genomförd med mindre anmärkning	Nämndens ledamöter har informerats om webbutbildning gällande mutor och jäv och påminnelse kommer att ske vid ytterligare tillfälle våren 2025. Kontrollmomentet kvarstår 2025.

Nämnd/bolagsstyrelse
Valnämnden

Datum:
2024-11-15

Diarienummer:
VLN-2024-00089

Handläggare:
Åsa Nilsson Bjervner

Internkontrollplan 2025

och analys av arbetet med intern kontroll 2024 enligt reglemente

För valnämnden

Ett redovisande och aktiverande dokument som valnämnden fattade beslut om den 3 dec 2024

Analys av årets internkontroll och plan för kommande år

I reglemente för intern kontroll i Uppsala kommun och kommunens helägda bolag beskrivs hur arbetet med den interna kontrollen ska struktureras och rapporteras till kommunstyrelsen som har det övergripande ansvaret.

Enligt reglementet ska nämnder och bolagsstyrelser årligen lämna in en analys och utvärdering av sina system och rutiner för intern kontroll till kommunstyrelsen. Analysen ska användas för utveckling av den interna kontrollen inom nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsområden. Den används också för utveckling på kommunövergripande nivå.

Nämnder och bolagsstyrelser ska årligen upprätta en internkontrollplan. Planen ska vara ett stöd i styrningen av verksamheten och ett hjälpmedel för att nå verksamhetsmålen. Planen ska försäkra att:

- att verksamheten är ändamålsenlig och resurseffektiv,
- att informationen och rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och rättvisande,
- att verksamheten efterlever lagar, regler, avtal med mera.

Internkontrollplanen beskriver vad som behöver göras utifrån prioriterade risker som framkommit i riskanalyser. I riskregistret framgår om risken omhändertas i internkontrollplanen.

Internkontrollplanen innehåller också tre obligatoriska kontrollmoment som identifierats i kommunstyrelsens övergripande riskanalys. Varje kontrollmoment i internkontrollplanen följs upp enligt beskriven frekvens och metod. Resultatet av uppföljningen redovisas årligen till kommunstyrelsen.

Efterlevnad av riktlinje och analys av funktionalitet

Valnämnden arbetar efter riktlinjen och bedömer att den är funktionell. Förvaltningen har identifierat risker och värderat dem. Nämnden har tagit del av de väsentliga riskerna och beslutat om hur de ska omhändertas. De väsentliga riskerna omhändertas via åtgärder i verksamhetsplanen och via kontrollmoment i internkontrollplanen.

Organisation och ansvar för arbetet med intern kontroll

Valnämnden har tagit fram en internkontrollplan för den egna verksamheten. Arbetet har gjorts samordnat med övrig verksamhetsplanering. Internkontrollplanen är en viktig del av arbetet med att åtgärda risker och innehåller kontrollmoment av olika slag för att förebygga eller upptäcka brister. Internkontrollplanen kan också användas för att kontrollera och utveckla det löpande arbetet med intern kontroll i verksamheten.

Kanslichef, samordnare och processledare har genomfört riskidentifiering och riskanalys kopplad till uppdrag och verksamhet och sammanställt detta i ett riskregister. I riskanalysen har osäkerheter identifierats som behöver omhändertas i löpande verksamhet, i verksamhetsplan eller i internkontrollplan. De väsentliga riskerna från riskanalysen har lämnats till nämnd i samband med beslut om verksamhetsplan och internkontrollplan för 2025. De väsentliga riskerna hanteras via åtgärder i verksamhetsplan eller via kontrollmoment i internkontrollplan.

Nämnden har involverats via beslut av internkontrollplan för 2025 och uppföljning av internkontrollplan för 2024.

Planerad utveckling av intern kontroll 2025 och framåt

Nämnden avser att förstärka arbetet med intern kontroll genom att verka för en högre och jämnare bemanning i mellanvalsperioder och vid genomförande av val.

Begrepp som används i internkontrollplanen

Kontrollområde	Områden som det ska finnas kontrollmoment inom. Det finns fyra kontrollområden: <ul style="list-style-type: none"> - Kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner - Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut - Finansiell kontroll - Kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv
Riskbeskrivning	Beskrivning av den risk som ligger till grund för kontrollmomentet. Hämtas från riskregistret.
Kontrollmoment	Konkreta åtgärder som vidtas för att motverka, minimera eller i vissa fall eliminera riskerna. Kontrollmomenten kan antingen vara förebyggande eller upptäckande och korrigerande. Förebyggande kontrollmoment är åtgärder för att undvika att brister uppstår. Upptäckande och korrigerande kontrollmoment hjälper nämnden/bolagsstyrelsen att se om riskerna har lett till de händelser som kan befaras och visar på vilka åtgärder som behöver vidtas för att komma tillrätta med bristerna.
Kontrollmetod	Beskrivning av hur, när och hur frekvent kontrollmomentet ska genomföras.
Tidpunkt för uppföljning	Tidpunkt då kontrollmomentet ska följas upp inför rapportering till nämnd/bolagsstyrelse.

Tabell 1. Begrepp som används i internkontrollplanen.

Risker och kontrollmoment

Nämnden/bolagsstyrelsen uppdrar åt förvaltningen/bolaget att utse kontrollansvarig för respektive kontrollmoment.

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för uppföljning
Kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Det råder oklarhet om vilken information som är viktig för verksamheten samt hur ansvaret för informationen uttrycks vilket leder till att risker inte identifieras och att skyddsåtgärder inte vidtas vilket i sin tur leder till störning eller avbrott i produktionen.	Kontroll av att ansvaret för information följer verksamhetsansvaret och att informationstillgångar är inventerade.	Kontrollera att delegations- och arbetsordning uttrycker ett mandat och ansvar som stödjer en ändamålsenlig informationshantering.	Augusti
Kontroller av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Nödvändiga rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar saknas, är okända eller oprövade vilket gör att ett avbrott i informationsförsörjningen medför stora störningar i produktionen och svårigheter vid återgång till normal verksamhet.	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att behovet av rutiner och planer för analogt arbete vid avbrott och störningar är inventerat inom verksamheten. Nödvändiga rutiner och planer är dokumenterade, kända och övade.	Kontrollera att det finns ett dokumenterat underlag som beskriver hur verksamheten ska bedrivas analogt då digitala system inte är tillgängliga. Kontrollera att rutiner och planer har övats och utvärderats.	Augusti
Kontroll av verksamhetens	Ledningen saknar en aktuell bild över verksamhetens systematiska arbete med informations säkerhet vilket	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att förvaltnings- respektive bolagsledningen	Kontrollera att det finns en redovisning av utfallet från mognadsdialogen med ett	Augusti

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för uppföljning
arbetssätt, system och rutiner	leder till bristfälliga underlag för prioritering av nödvändiga säkerhetsåtgärder. Detta i sin tur medför risker för störningar i verksamhetens uppdrag och det kan också medföra sanktionsavgifter från tillsynsmyndigheter	genomfört mognadsdialogen informationssäkerhet.	tillhörande förslag på förbättringsåtgärder.	
Kontroll av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Brister i medarbetarnas motståndskraft mot cyberangrepp och bedrägerier medför att en medarbetares agerande möjliggör att en attack lyckas vilket i sin tur medför omfattande störningar och avbrott i samtliga it-leveranser.	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att samtliga medarbetare har genomfört obligatorisk utbildning i informationssäkerhet.	Kontrollera i Lärportalen att samtliga medarbetare genomfört den obligatoriska utbildningen i informationssäkerhet.	Augusti
Kontroll av verksamhetens arbetssätt, system och rutiner	Upphandling eller inköp genomförs inte enligt gällande lagar eller avtal. Kommunen följer därmed inte LOU och begår avtalsbrott. Detta leder till att kommunen får färre anbud, sämre priser och kvalitet på upphandlade tjänster eller varor, samt tvingas betala skadestånd och tappar i	Kontroll av att lagen om offentlig upphandling (LOU) följs och inga otillåtna direktupphandlingar sker	Uppföljning av avtal. Kontrollera hur upphandling/inköp genomförts och hur många avtal/upphandlingar som inte är i enlighet med LOU.	Augusti

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Tidpunkt för uppföljning
	förtroende hos både medborgare och leverantörer.			
Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut	Bristande kunskap om delegationsordning eller andra omständigheter leder till att tjänsteperson utan mandat beslutar i ett ärende. Detta innebär att beslutet är ogiltigt och kan även medföra att beslutet är felaktigt och leda till bristande rättssäkerhet samt förtroendeskada.	Kontroll att beslut fattas inom ramen för gällande delegationsordning. 1. Att beslut fattas av utsedd delegat. 2. Att delegationsbeslut anmäls till nämnd inom skälig tid.	För varje tertial slumpas fem stickprov fram ur diariet. Stickproven ska gälla ärendetyper där det finns beslut som fattas på delegation. De valda besluten jämförs mot delegationslistor.	Augusti
Finansiell kontroll	Brister i finansiell kontroll kan leda till att räkenskaperna inte blir rättvisa och skada förtroendet för nämnden.	Kontroll av räkenskaper och att kostnader förläggs till rätt verksamhetsperiod.	Kontrollera att kostnader förläggs till rätt period och hamnat på korrekta konton med stöd av controller.	Augusti
Kontroll avseende oegentligheter, mutor och jäv	Valnämnden saknar tillräcklig kunskap om mutor och jäv vilket minskar förtroendet för valnämndens arbete.	Kontrollera kunskap hos nämndens politiker om regler för mutor, jäv och representation.	Följa upp på sammanträden under 2025 att nämndens politiker genomfört webbutbildning inom mutor och jäv.	Augusti

Tabell 2. Risker och kontrollmoment.

Bilaga 1 Riskanalys

Risk	Riskbeskrivning	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Hanteras via åtgärder i:
Spridning av desinformation	Förekomst av och spridning av desinformation i sociala- och i andra medier leder till att valnämndens arbete med att genomföra demokratiska val försvåras. Det kan leda till ett minskat valdeltagande. För att minska risken för förtroendeförlust behöver information om nämndens oberoende ställning tydliggöras och stärkas	4	4	16	VP
Risk för att arbetsmoment missas eller inte påbörjas i tillräcklig god tid	Brist på kontinuitet i förvaltning gör att flera viktiga arbetsuppgifter missas under perioden mellan val och från val till val, vilket leder till dubbelarbete, stress och onödigt stora kostnader och otillåtna direktupphandlingar. I mellanvalsperioder innebär detta: - kontroll av valmaterial i förråd. -avsaknad av kontroll vad gäller avtal för hyra av förråd och it-system -att upphandlingar inte påbörjas i tillräckligt god tid	2	4	8	VP
Lämpliga vallokaler saknas	Svårighet att boka lokaler till val leder till att lokaler som inte är lämpliga måste nyttjas, vilket kan ge risk för: -lägre tillgänglighet -köbildning vid valsedelstätt - Svårigheter att bevara valhemligheten. - Dålig arbetsmiljö	2	4	8	VP
Otydlig organisering och ansvarsfördelning gällande valförberedelser inom kommunkoncernen.	Ansvarsfördelningen inom kommunens organisation är otydlig vilket medför svårighet i planering och genomförande av val. -kan innebära svårigheter att boka upp lämpliga lokaler för val. -kan innebära svårigheter att säkra rätt kompetenser inför och under val.	2	3	6	VP

Risk för avtalsbrott	Upphandling eller inköp genomförs inte enligt gällande lagar eller avtal. Kommunen följer därmed inte LOU och begår avtalsbrott. Detta leder till att kommunen får färre anbud, sämre priser och kvalitet på upphandlade tjänster eller varor, samt tvingas betala skadestånd och tappar i förtroende hos både medborgare och leverantörer.	2	3	6	IKP
Brister i måluppfyllelse och ekonomiska förluster	Förekomst av oegentligheter leder till brister i måluppfyllelse, ekonomiska förluster och att medborgarna tappar i förtroende för kommunen	2	2	4	IKP
Utbildning i informationssäkerhet (obligatoriskt kontrollmoment)	Brister i medarbetarnas motståndskraft mot cyberangrepp och bedrägerier medför att en medarbetares agerande möjliggör att en attack lyckas vilket i sin tur medför omfattande störningar och avbrott i samtliga it-leveranser.	2	2	4	IKP
Mutor och jäv	Valnämnden saknar tillräcklig kunskap om mutor och jäv vilket minskar förtroendet för valnämndens arbete.	2	2	4	IKP
Arbetsätt och rutiner följs inte	Det råder oklarhet om vilken information som är viktig för verksamheten samt hur ansvaret för informationen uttrycks vilket leder till att risker inte identifieras och att skyddsåtgärder inte vidtas vilket i sin tur leder till störning eller avbrott i produktionen.	2	2	4	IKP
Bristande beredskap för extraval	Bristande beredskap för extraval skapar problem vid genomförande av extra val. Detta medför att extraval inte kan genomföras optimalt. Personella resurser kan behöva omprioriteras och externa resurser tas in om extraval skulle inträffa.	1	3	3	VP
Informationssäkerhet (obligatoriskt kontrollmoment)	Nödvändiga rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar saknas, är okända eller oprövade vilket gör att ett avbrott i informationsförsörjningen medför stora störningar i produktionen och svårigheter vid återgång till normal verksamhet.	1	3	3	IKP

Mognad informationssäkerhet (obligatoriskt kontrollmoment)	Ledningen saknar en aktuell bild över verksamhetens systematiska arbete med informationssäkerhet vilket leder till bristfälliga underlag för prioritering av nödvändiga säkerhetsåtgärder. Detta i sin tur medför risker för störningar i verksamhetens uppdrag och det kan också medföra sanktionsavgifter från tillsynsmyndigheter.	1	2	2	IKP
Finansiell kontroll	Brister i finansiell kontroll kan leda till att räkenskaperna inte blir rättvisa och skada förtroendet för nämnden.	1	2	2	VP och IKP